

พฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกชาวจีนในนานาชาติไทย

นางสาวนิษฐา จันทปัญญาศิลป์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-641-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHINESE MAIN CHARACTERS' MORAL BEHAVIOR IN THAI NOVELS

Miss Nitta Chantapanyasil

A Thesis Submitted In Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts In Development Communication

Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-331-641-8

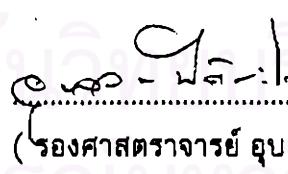
หัวชื่อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกซาวจีนในหนังนิยายไทย
โดย นางสาวนิษฐา จันทปัญญาศิลป์
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒโน้มิตร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ค่าสตราราจารย์ นายเพทาย ศุภวัฒน์ ชุติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒโน้มิตร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช)

นิมรุ้ว จันทปัญญาศิลป์ : พฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกชาวจีนในนวนิยายไทย (CHINESE MAIN CHARACTERS' MORAL BEHAVIOR IN THAI NOVELS) อ. ที่ปรึกษา : รศ. อุบลวรรณ ปิติพัฒนาโพธิ์ ;
195 หน้า. ISBN 974-331-641-8

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงรูปแบบการดำเนินเรื่องที่จะนำมาใช้เป็นแบบอย่างที่ดีของคนสมัยใหม่ โดยการสำรวจและวิเคราะห์เนื้อหาด้านพฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกชาวจีนซึ่งสะท้อนอยู่ในนวนิยายเรื่องชาวจีนในเมืองไทย ได้แก่ ตันส่วงคู่ ในจดหมายจากเมืองไทย, กง ในอยุ่กับกง, แปะกิม ในกดดั่ญพิศวาส, กิจิ อินไฝต้องลง, เปิง เทียนชื่อ ในกระทอมไม้ไฝ และ เหลียง สือพาณิชย์ ในลดลายมังกร รวมทั้งศึกษาทัศนะของผู้เขียนเกี่ยวกับชาวจีนและหลักจริยธรรมของชาวจีน ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของสาร รวม 4 ท่าน คือ โบตัน, หยก บูรพา, โสภาค สุวรรณ และ ประภัสสร เสวกุล โดยใช้วิธีการศึกษาด้วยการสัมภาษณ์และวิเคราะห์จากเนื้อหาในนวนิยายและเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่าตัวละครเอกชาวจีนที่ศึกษานี้มีรูปแบบในการดำเนินเรื่องที่เน้นในเรื่องจริยธรรมเป็นหลัก โดย ตันส่วงคู่, กง และ เหลียง สือพาณิชย์ มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีเหตุผลอยู่ในอันดับที่หนึ่ง ส่วนจริยธรรมที่เป็นแกนนำความประพฤติของ แปะกิม, กิจิ และ เปิง เทียนชื่อ ในอันดับสูงสุด ได้แก่ ความเมตตากรุณา, ความกตัญญูกตเวท และความกล้าหาทางจริยธรรม ตามลำดับ นอกจากนั้น การวิจัยได้พบเช่นกันว่าตัวละครเอกเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นระดับเหตุผลแห่งการกระทำในภาพรวมในระดับเพื่อผู้อื่นและสังคมมากที่สุดรองลงมาคือ เพื่อสุดมศติ, เพื่อตนเอง และ ตามแรงกดดันของสภาวะสังคม และจากการวิเคราะห์เนื้อหานิยาย ผู้วิจัยได้พบว่ารูปแบบการดำเนินเรื่องของตัวละครเอกทั้งทักษะสามารถจำแนกตามลักษณะพฤติกรรมทางจริยธรรมได้ 4 แบบ คือ พฤติกรรมจริยธรรมที่เน้นหนักในด้านการครองเรือนและการดำเนินเรื่องในสังคม ได้แก่ ตันส่วงคู่ และ กง พฤติกรรมจริยธรรมที่เน้นหนักในการดำเนินเรื่องในสังคม ได้แก่ แปะกิม และ เปิง เทียนชื่อ พฤติกรรมจริยธรรมที่เน้นหนักในด้านการบริหารงานและการดำเนินเรื่องในสังคม ได้แก่ กิจิ และ พฤติกรรมจริยธรรมที่เน้นหนักในด้านการครองเรือนและการบริหารงาน ได้แก่ เหลียง สือพาณิชย์

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เขียนพบว่า ทัศนคติต่อชาวจีนและหลักจริยธรรมของชาวจีนมี ๓ ประการด้วยกัน คือ ทัศนคติในด้านบวก เป็นของ โสภาค สุวรรณ และ ประภัสสร เสวกุล ส่วนทัศนคติที่ค่อนข้างเป็นไปในทางลบและทัศนคติที่มีทั้งด้านบวกและด้านลบ ได้แก่ โบตัน และ หยก บูรพา ตามลำดับ ทั้งนี้ ผลจากการวิจัยได้ชี้ให้เห็นข้อสังเกตประการหนึ่งว่า ในขณะที่เขียนนวนิยายแต่ละเรื่อง ผู้ส่งสารหรือผู้เขียนทั้ง ๔ ท่าน ได้แสดงบทบาทในการร่วมพัฒนาสังคมด้วยการสอนแทรกสาระที่สำคัญลงในนวนิยายของตน ผ่านทางเนื้อเรื่อง คำบรรยาย หรือต่อยคำสอนท่านของตัวละครทั้งทางตรงและทางอ้อม

4085084928 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION
KEY WORD: CHINESE / MAIN CHARACTER / MORAL BEHAVIOR

NITTA CHANTAPANYASIL : CHINESE MAIN CHARACTERS' MORAL BEHAVIOR IN THAI NOVELS

THESES ADVISOR : ASSOC. PROF. UBOLWAN PITIPATANACOZIT 195 pp. ISBN 974-331-641-8

The purposes of this research are to study the way of life set as good examples for new generation by the methods of investigations and content analysis of six Chinese main characters' moral behaviors in the novels about Chinese in Thailand : Tan Saung - Oo in Jod Mai Jak Mueang Thai, Kong in Yu Kab Kong, Pae Kim in Kratunyou Pisawad, Ti Chue in Pai Tong Lom, Pueng Tien-shue in Kratom Mai Pai and Lieng Sue-panich in Lod Lai Mangkorn, also to interview the novelists' opinions about Chinese people and Chinese moral principles.

The research findings are concluded that these main characters' way of life mainly based on moral principles : Tan Saung - Oo, Kong and Lieng Sue - panich represent reasonableness on the first rank whereas Pae Kim, Ti Chue and Pueng Tien - shue represent compassion, gratefulness and courage respectively. Apart from these moral behaviors, the main characters show the different reason of action : public benefit on the highest rank and ideal benefit, personal benefit and pressure of social condition as the second rank. From the content analysis, six main characters' way of life can be divided into 4 moral behaviors : Tan Saung - Oo and Kong strongly present marriage principle and way of life in the society. Pae Kim and Pueng Tien - shue strongly present way of life in the society. Ti Chue strongly presents business management and way of life in the society. Lieng Sue - panich strongly presents marriage principle and business management.

According to the novelists' opinions about Chinese people and Chinese moral principles, Sopark Suwarn and Prapatsorn Sewikul have positive attitudes. Botan's attitude is rather negative while Yok Bhurapa 's attitudes are both positive and negative. Another one finding is that the novelists play the role for developing society by directly and indirectly adding some moral notions in the novels through the narration and dialog in the stories.

ภาควิชา การประชุมสามัคคี

ลายมือชื่อนิสิต.....พี.พาก.....พี.พาก.....พี.พาก

รายงานวิจัย นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ดร. นันท์กานต์ จันทร์

ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จอุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดีเยี่ยมของ รศ. อุบลวรรณ ปิติพัฒโนเมธิ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้ในสิ่งต่างๆ อย่างมากมายและกรุณาช่วยเหลือแนะนำประเดิมตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนผู้วิจัยสามารถทำงานวิจัยขึ้นนี้ให้เป็นรูปเล่มได้ในที่สุด และผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ. ดร. อนุวัติ บุญลือ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ และ รศ. อวยพร พานิช กรรมการ วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ในการวิจัยอย่างເօາໃສເຕີມທີ່ມາ โดยตลอด ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างมาก และเนื่องจากทุนในการวิจัยครั้งนี้ บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนี้ ผู้ที่มีส่วนสำคัญยิ่งต่องานวิจัย คือ คุณสุภา ศิริสิงห์ (โบตัน) คุณรำไพพรรณ สุวรรณสาร ศรีโสภาค (โสภาค สุวรรณ) คุณเฉลิมศักดิ์ วงศ์ลิน (หยก บูรพา) และ คุณประภัสสร เสวกุล ตลอดจน คุณสุภัทร สวัสดิรักษ์ บรรณาธิการอาชญากรรม และ คุณวารณา ชูรัตน์ จากนิตยสารสกุลไทย คุณพรหรทิภา สกุลชัย ประธานกรรมการบริหาร และ คุณณภัทร แร่เพชร จากนิตยสารคุณหญิง ซึ่งผู้วิจัยซาบซึ้งใน ความกรุณาและไว้ใจเชิดชูของท่านจนไม่อาจจะบรรยายคำขอบพระคุณออกมากได้สักก้าบ ความรู้สึกสำนึกลึกซึ้งจากใจอันแท้จริงได้เลย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเพื่อนนานาชาติที่สนับสนุนการวิจัย สำหรับความช่วยเหลือใน ด้านการเรียน ความห่วงใย ความมั่นใจ และกำลังใจในทุกรูปแบบ ขอบคุณเพื่อนๆ ฝ่าย วิชาการ อันได้แก่ น้องหน่อย น้องยอด น้องหนุ่ม และพี่เบลล์ ฝ่ายสร้างสรรค์ความบันเทิง ได้แก่ พี่ชิว พี่ดิว พี่แอน พวง แจ็บกับวี และ เอ ฝ่ายสาวเหนือ ได้แก่ อ้อกับพิพิพ ฝ่ายที่พักพิง ได้แก่ พี่นก-เจ้าของห้องนพรัตน์แกรนด์บอสตูม ฝ่ายที่มากด้วยประสบการณ์ทางธรรมะ ได้แก่ พี่ตุ้ม พี่อิง พี่ยา และ หญิง ซึ่งช่วยแนะนำทางแห่งความสงบในจิตใจให้แก่เพื่อนๆ

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยก้าวสู่วันนี้ได้ก้าวเดินไปอย่างเต็มเปี่ยมจาก ย่า-ผู้ซึ่งมีชีวิต อายุในหัวใจของผู้วิจัยเสมอมา เอ-น้องสาว บุคคลในครอบครัวที่รุ่นເກэм และบุคคลสำคัญอีก สองคนในชีวิตของผู้วิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณแม่ยื้อต-ผศ. ดร. ภักตรา ประเสริฐวงศ์ ความรักอันยิ่งใหญ่ของแม่น้ำมาซึ่งความสำเร็จในชีวิตสูง และความรักของสูกที่มีให้กับแม่ เปรียบเป็นพลังอันมหาศาลที่คอยผลักดันให้สูกทำสิ่งต่างๆ เพื่อนำมาซึ่งความสุขและ ความภาคภูมิใจของแม่ และพี่ด้ำ-ด้ำรง หรุ่นເກэм ที่คอยอยู่เคียงข้างเป็นกำลังใจ คอยดูแล คอยให้ความช่วยเหลือทุกอย่างแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๑
กิตติกรรมประกาศ.....	๑
สารบัญตาราง.....	๒
สารบัญแผนภูมิพื้นที่.....	๒
สารบัญแผนภูมิแท่ง.....	๒
สารบัญภาพเส้น.....	๒
1 บทนำ.....	๑
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
1.2 ปัญหานำการวิจัย.....	๖
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๖
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	๖
1.5 นิยามศัพท์.....	๙
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๑๓
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๔
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของการสื่อสารที่มีต่อสังคม.....	๑๔
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของแม่แบบ.....	๑๗
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการรับวัฒนธรรม จากสังคมอื่น.....	๑๙
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรมและจริยธรรมของชาวจีน.....	๒๓
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับนวนิยายเรื่องชาวจีนในเมืองไทย.....	๓๑
2.6 แนวคิดเรื่องตัวละคร.....	๓๘
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๓๙
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	๔๘
3.1 แหล่งข้อมูล.....	๔๘
3.2 หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๕๐

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
3.4 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
3.6 การนำเสนอข้อมูล.....	55
 4 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาวนิยาย.....	 56
4.1 รูปแบบการดำเนินชีวิตของตัวละครเอกชาวจีน.....	56
4.2 พฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกชาวจีน.....	64
4.2 ระดับเหตุผลหรือแรงจูงใจในการปฏิบัติ.....	95
4.3 สรุปลักษณะพฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกชาวจีน.....	123
 5 ผลการวิเคราะห์ทัศนะของผู้ส่งสาร.....	 126
5.1 ทัศนะของผู้เขียนนานิยายเรื่องจดหมายจากเมืองไทยและเรื่องไฝ่ต้องลม.....	126
5.2 ทัศนะของผู้เขียนนานิยายเรื่องอยู่กับกงและเรื่องกตัญญูพิศวาส.....	132
5.3 ทัศนะของผู้เขียนนานิยายเรื่องกระท่อมไม้ไฟ.....	139
5.4 ทัศนะของผู้เขียนนานิยายเรื่องลอดลายมังกร.....	145
5.5 สรุปทัศนะของผู้ส่งสาร.....	152
 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	 151
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	155
6.2 อภิปรายผล.....	161
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	179
 รายการอ้างอิง.....	 182
ภาคผนวก.....	188
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรม นานิยายเรื่อง “จดหมายจากเมืองไทย”.....	189
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรม นานิยายเรื่อง “อยู่กับกง”.....	190

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรม นวนิยายเรื่อง “กตัญญูพิศวาส”.....	191
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรม นวนิยายเรื่อง “ไฝต้องลม”.....	192
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรม นวนิยายเรื่อง “กระท่อมໄนไฝ”.....	193
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมนวนิยาย เรื่อง “ลอดลายมังกร”.....	194
ประวัติผู้เขียน.....	195

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
หมายเหตุ	
1 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมตามลำดับสูงสุด.....	66
2 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกชาวจีนใน นานิยายกลุ่มตัวอย่าง.....	69
3 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนานิยายเรื่องจดหมายจากเมืองไทย	73
4 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนานิยายเรื่องอยู่กับกง.....	77
5 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนานิยายเรื่องกดัญญพิศwas.....	81
6 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนานิยายเรื่องไฟต้องลม.....	85
7 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนานิยายเรื่องกระท่องไม้ไฟ.....	89
8 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนานิยายเรื่องลอดลายมังกร.....	93
9 เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมจาก นานิยายกลุ่มตัวอย่าง.....	97
10 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมของต้นสั่งคู่.....	98
11 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมของกง.....	103
12 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมของแป๊ะกิม.....	107
13 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมของทึ้จ้อ.....	111
14 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมของผิง เทียนชื่อ.....	115
15 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมของ เหลียง สือพาณิชย์.....	119

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

สารบัญแผนภูมิพื้นที่

หน้า

หมายเลข

1	แสดงพฤติกรรมจริยธรรมล้ำดับสูงสุดของตัวละครเอกชาวจีน.....	68
---	--	----

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิแท่ง

	หน้า
หมายเหตุ	
1 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนานิยมเรื่องจดหมายจากเมืองไทย	74
2 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนานิยมเรื่องอยู่กับกัน	78
3 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนานิยมเรื่องกดตัญญพิศาล	82
4 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนานิยมเรื่องไฟต้องลม	86
5 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนานิยมเรื่องกระท่อมไม้ไฟ	90
6 แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนานิยมเรื่องลดลายมังกร	94

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

สารบัญกราฟเส้น

หน้า

หมายเลข

1	แสดงผลภาพรวมการวิเคราะห์เนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกชาวจีน	96
2	แสดงผลภาพรวมการวิเคราะห์ระดับเหตุผลในการปฏิบัติของต้นสlangs คู่.....	102
3	แสดงผลภาพรวมการวิเคราะห์ระดับเหตุผลในการปฏิบัติของกง.....	106
4	แสดงผลภาพรวมการวิเคราะห์ระดับเหตุผลในการปฏิบัติของแป๊ะกิม.....	110
5	แสดงผลภาพรวมการวิเคราะห์ระดับเหตุผลในการปฏิบัติของทิจิอ.....	114
6	แสดงผลภาพรวมการวิเคราะห์ระดับเหตุผลในการปฏิบัติของผิง เทียนชื่อ	118
7	แสดงผลภาพรวมการวิเคราะห์ระดับเหตุผลในการปฏิบัติของเหลียง สือพาณิชย์	122

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย